

D I S K U S E č. 71 - únor 1989

/Teoreticko-politický občasník/

O b s a h tohoto čísla:

Proměny československé i jiné

/Jaroslav Šabata/

Konstruktivní dialog - o čem a s kým?

/Vlastimila Tesařová/

Z diskusního příspěvku na celostátní konferenci
vysokoškoláků - Praha 1965

/Jiří Müller/

Oč nám ve skutečnosti jde

/Karel Čejka/

Jaroslav Šabata

P r o m ě n y č e s k o s l o v e n s k é i j i n é

/Psáno pro ALTERNATIVU, nově vznikající občasník Hnutí za občanskou svobodu, a pro teoreticko-politický občasník DISKUSI/

Manifestace na Škroupově náměstí v Praze je událost, o níž věru není těžké prohlásit: je to mezník. Československá společnost přestává být společností beznadějně zakřiknutou. Definitivně se vyjevilo to, co už začíná být patrné delší dobu: chartisté nejsou hrstka ztracenců, jejichž věc nemá budoucnost, ale právě naopak.

Škroupovo náměstí symbolizuje ještě jinou významnou změnu. Nejen změnu, kterou prochází československý lid, nýbrž i změnu na druhém pólu společnosti: změnu, kterou prochází strana-avláda. Definitivně se vyjevuje, že mužové v čele státu už po staru vládnout nemohou. A to platí dokonce i v tom případě, kdybychom onu sympatickou benevolenci úřadů považovali za jednorázový ústupek vynucený okolnostmi.

Situace ovšem zůstává nejistou. Pan major, který mne v polovině listopadu zadržel v Ostravě, prohlásil sebejistě: Hra na demokracii jednou skončí! Někdo udeří do stolu /a udeřil do stolu/!!

Docela připouštím, že někdo může udeřit do stolu u nás i v Sovětském svazu, jak předpokládá pan major. Na rozdíl od něho si však nemyslím, že to bude konec proměn, které směřují k obnově demokracie. Je známo, že právě pokusy o zpátečnický zvrát revoluční krize namnoze urychlují. Z pokusu skoncovat s hrou na demokracii se tak může docela dobře vyklubat konec politiky, která si na demokracii jen hraje.

Nenabádám k lehkověrnému historickému optimismu za každou cenu. Sílu protisměrných tendencí naznačuje skutečnost, že právě z Maďarska, jehož avantgardní reformní komunismus měl až do nedávna tak dobrou pověst, přichází důvěrně známý a zároveň zlověstný signál: V zemi probíhá třídní boj, prohlásil Károly Grósz na velkém funkcionář-